

sok, a címlapok digitális felvételeivel együtt, fokozatosan az interneten is elérhetőek, s így megvalósul e nemzeti kincsek megismertetése. A XVII–XVIII. századi állomány feltárása megkezdődött, de a létszámtól függően még éveket vesz igénybe. A régi dokumentumoknál óriási feladat az esetleges fertőtlenítés, tisztítás és restaurálás. Csak a XVI–XVII. századi állományból közel háromezer kötet szorul restaurálásra, ami százezer forintos átlagárral számolva háromszázmillió forint költséget igényelne. A hazai lehetőségeket ismerve ez akár több évtizedes program is lehet, de ne felejtjük, óriási értékű nemzeti kincsekről van szó.

Miután az elmúlt évek tapasztalatai azt mutatták, hogy a 125 éve épült nagyolvasóban a modern szolgáltatásokat biztosítani nem lehet, műemlék jellegénél fogva pedig az átalakítás szóba sem jöhet, egyértelmű volt a következő: olyan funkciót kell adni a teremnek, amely a jellegének jobban megfelel, s amelyhez hasonló Európa számos régi könyvtárában jól bevált. A jelenlegi munka során a teremben lévő könyvállomány lecserélése folyik, és minél jobb helykihasználással ide kerül a XVIII. századi állomány egyik része. A későbbiekben e teremben kívánjuk bemutatni időszakos kiállításokon értékeink egy-egy részét, megteremtve az alapját az ország legrégebbi egyetemén már régóta hiányzó egyetemi múzeumnak is. A terem alkalmas és méltó helyszíne lesz tudományos rendezvényeknek, konzultációknak, akár speciális kutatómunka végzésének.

Az átalakítás másik fontos célja az olvasói igények korszerűbb kielégítése. Az ún. nagykatológus áthelyezésével új helyeket biztosítottunk többi olvasótermünkben, ahol így hetvenhat férőhely alakult ki jobb informatikai feltételekkel. E termekben bővítjük és modernizáljuk a szabadpolcos állományt, ezzel is segítve az olvasók, kutatók munkáját. Olyan berendezéseket szereztünk be, amelyek a hátrányos helyzetben lévő olvasókat (pl. a gyengénlátókat) segítik. A következő években az épület Reáltanoda utcai oldalán, a második emeleten fokozatosan három új olvasói teret kívánunk megnyitni, összesen mintegy nyolcvan további férőhellyel. E termekben is korszerű számítógépes hálózatot építünk ki és jelentős szabadpolcos állományt fogunk elhelyezni, tematikus csoportosításban. A könyvtár aulájában szabadon használható számítógé-

pes e-pont lesz elhelyezve, a beérkező olvasókat információs szolgálat segíti, és ugyancsak itt fogjuk árusítani az egyetemet, a könyvtárat és a gyűjtemény értékeit bemutató kiadványokat, prospektusokat és emléktárgyakat.

Aki reménykedik, és közben dolgozik

Augusztus 20. alkalmából Szinnyei-díjjal jutalmazták *Redl Károlynak*, az Országgyűlési Könyvtár tájékoztatási igazgatójának munkáját.

– *Nem mindennapi pályafutást ismert el a szakma és az ágazati irányítás ezzel a kitüntetéssel. Kezdjük az elején. Hol kezdted a könyvtárosi munkát?*

Redl Károly: Azon kevesek közé tartozom, akiknek egész eddigi pályafutása az Országgyűlési Könyvtárhoz kötődik. Az 1978-ban tett érettségim után családi tanácsra kértem felvételemet a könyvtárba. Nekem akkor nem volt határozott elképzelésem arról, hogy mit is várhatok a könyvtári munkától. Azonban már a belépéskor csalódás ért, mert ekkor több hozzám hasonló fiatal vettek fel különböző munkakörökbe, de csak én kerültem váltott műszakos munkarendbe, a könyvraktárba. A többieknek „csak” normál rendben kellett dolgozniuk, nyolctól tizenhét óráig, nekem viszont másnaponként este nyolcig, minden második szombaton pedig nyolctól húsz óráig. Ráadásul az ezért kapott 1750 forintos fizetés természetesen akkoriban sem számított fényűzőnek. Szóval nagyon kevés választott el attól, hogy az első hónap után végleg búcsút mondjak a könyvtárnak. Azt, hogy ez mégsem következett be, az intézmény akkori igazgatójának, *Vályi Gábornak* köszönhetem. Ő ugyanis fantasztikus munkahelyi légkört tudott kialakítani. Jól emlékszem egy alkalomra, az alkalmazásom után néhány hónappal, amikor a raktári munkafolyamattal kapcsolatos javaslatomat mondtam el neki. Ő teljes komolysággal foglalkozott a javaslatommal, megvalósította.

Természetesen az elmúlt huszonöt évről adható kép csak töredékes lehet, ezért csak négy mozzanatot szeretnék felvillantani.

Nagyon lényegesnek tartom, hogy az elmúlt évtizedekben számos könyvtári munkafolyamatban vehettem részt. Különböző osztályokon különböző szakmai feladatokat láttam el.

Voltam könyvraktáros, gyarapító könyvtáros, kezeltem a Magyar Parlamenti Gyűjteményt és voltam tájékoztató könyvtáros is. A szakmai feladatok mellett szinte nincs olyan kiegészítő tevékenység, amiben ne lett volna részem. Ha kellett, lapátoltam a havat, hogy a könyvtár megközelíthető legyen, voltam ruhatáros, söfőr, sőt még „vécsnéni” is. (Ez utóbbi kedvenc történeteim közé tartozik, amin kollégáim jót szoktak derülni.)

Fontos mozzanatnak értékelem, hogy a könyvtár akkori főigazgatója, *Balázsné dr. Veredy Katalin* megbízott a kötészeti bizottság vezetésével. Ez gyakorlatilag azt jelentette, hogy össze kellett hangolnom a különböző osztályok kötészeti igényeit, és ezeket részben saját kötészetünkkel, részben külső könyvkötőkkel kellett kielégíteni. Ennek a tevékenységnek a révén fontos szervezési és szakmai tapasztalatokat szerezttem. Ebben az időszakban indult be a restaurálási tevékenység könyvtárunkban. Hasonlóan jelentős tapasztalatokkal szolgált az olvasószolgálati osztály osztályvezető-helyettesi feladatainak ellátása is. Ez az osztály ma is a könyvtár legnagyobb és legszerteágazóbb tevékenységet végző osztálya. (Ide tartozik a könyvraktár, az olvasótermi ügyelet, a xerox-műhely, a beíratkozás, a könyvtárközi kölcsönzés és természetesen a beíratkozott olvasók tájékoztatása is.)

Ezen időszakhoz kötődik, hogy könyvtárosi és jogi tanulmányokat végeztem, amelyek nélkül nem kapcsolódhattam volna be egyre bonyolultabb és egyre nagyobb szakismeretet igénylő feladatok ellátásába. Fontosnak tartom megemlíteni, hogy több választási perióduson keresztül voltam a könyvtár szakszervezeti titkára is. Ez lehetőséget biztosított, hogy a könyvtár vezetéséről komplex képet alakíthassak ki és a munkatársaim által felvetett problémákon keresztül minden lényeges ügygel megismerkedjem.

– *A kollégák feltétlen bizalmát és megbecsülését mutatta, hogy rád bízták a könyvtárosok érdekképviseletét a Közgyűjteményi és Közművelődési Dolgozók Szakszervezetében (KKDSZ). Huzamos ideje vagy alelnöke a szakszervezetnek, majd egy átmeneti időszakban, Vadász János kormányzati szerepvállalását követően elnöke is voltál. Nem a szakszervezeti harcokról szeretnék most faggatni, inkább azt kérdezem, hogy mit tanultál meg ezalatt rólunk, könyvtárosokról.*

– Ahhoz, hogy megérthessük, hogyan is alakult ki ez a bizalom, kénytelen vagyok felidézni egy régi történetet, hiszen a bizalom nem önmagától adódott. A közgyűjtemények területén 1977 óta nem volt központi béremelés, és 1988 őszén azzal kellett szembesülnünk, hogy ismét más szakmák fognak béremelésben részesülni. Ezért elkeseredésünkben tizennégy országos közgyűjtemény szakszervezeti képviselőjével együtt petíciót fogalmaztunk meg, amit a Magyar Nemzet október 5-én hozott nyilvánosságra *A megígért béremelést sürgetik a közgyűjteményi dolgozók* című cikk részeként, melyben harminc százalékos központi béremelést követeltünk. Október 25-én került sor a tárgyalásra *Czibere Tibor* művelődési miniszterrel, melynek során átadtuk a petíciót. A tárgyalás azonban nem járt sikerrel, mert a miniszter azon túl, hogy elismerte a bérekövetelés jogosságát, nem volt hajlandó ígéretet tenni a bérfelzárkózásra. A tárgyalóküldöttség csalódottan indult vissza a Közalkalmazottak Szakszervezetének székházába. A bontakozó demokratikus légkört jól jellemezte, hogy a tárgyalóküldöttséget várták a székházban azok a szakszervezeti tisztségviselők, akik a tárgyalásra a felhatalmazást adták nekünk. Tekintettel arra, hogy a rendkívüli elégedetlenség hatására sztrájkhangulat volt az intézmények körében, nem lehetett kiszámítani, milyen hatása lesz a híreinknek. Az úton visszafelé csüggedten tanakodtak a küldöttség tagjai, hogy ki számol be az eredménytelenségről. Nem láttak kiutat a helyzetből. Ekkor magamra vállaltam a népszerűtlen szerepet. Ennek megfelelően az összegyűlt mintegy száz izgatott szakszervezeti tisztségviselőnek én számoltam be és én adtam cselekvési programot. Ekkor döntöttek úgy, hogy nekem kell a tárgyalóküldöttség szóvivőjének lennem, és a sajtóval is nekem kell tartanom a kapcsolatot. Végül 1989. április elsejei hatállyal a közgyűjtemények 40%-os béremelésben részesültek. Csak a sikeres akció lebonyolítása után kezdődött meg a Közgyűjteményi és Közművelődési Dolgozók Szakszervezetének szervezése, amelyhez méltán kötődött hosszú éveken át Vadász János neve. Nagyon nagy megtiszteltetésnek tartom, hogy több mint tizenöt éve tart ez a bizalom, igyekeztem azt megőrizni, azonban úgy gondolom – és ezt elmondtam a szakaszervezet döntésre illetékes testületei előtt is –, hogy túl hosszú az ismétlődő megbízásaim sora.

Természetesen ezen időszak lehetőséget nyújtott a közgyűjteményi és közművelődési terület alapos megismerésére. A könyvtárosokról megtanultam, hogy csak az marad meg szakmájában, aki szolgálatnak tekinti könyvtárosi munkáját. Számukra a tudás alapú társadalom megteremtése nem egy jól hangzó politikai szlogen, hanem a mindennapok valósága. Ők ennek a megvalósítására tették fel az életüket, sokszor elégtelen feltételek, anyagi és erkölcsi elismerést nélkülöző viszonyok között. A társadalom és a mindenkori kulturális igazgatás jól teszi, ha ezt figyelembe veszi és támogatja a könyvtárosok tevékenységét. Ez ugyanis nem valamiféle kulturális öncél, hanem jól megragadható gazdasági és politikai érdek is. Egy példával szeretném szemléltetni, mire gondolok. Ma már kevesen emlékeznek arra a vitára, ami az USA Kongresszusában robbant ki 1961-ben, az után, hogy a Szovjetunió fellőtte az első ember által irányított űrhajót Gagarinnal a fedélzetén. A vita arról folyt, miként fordulhatott elő, hogy a különböző titkosszolgálatok nem tájékoztatták az USA vezetőit a kilövés elvi lehetőségéről. A vizsgálatok eredményeként kiderült, hogy nyilvános tudományos folyóiratokban számos olyan közlemény jelent meg, amiből egyértelműen lehetett volna arra következtetni, hogy a Szovjetunió rendelkezik az űrhajó fellövéséhez szükséges technikával. Az USA vezetése ekkor döntött úgy, hogy a Kongresszusi Könyvtárat úgy kell fejleszteni, hogy ilyen információhiány még egyszer ne fordulhasson elő.

– *A könyvtári rendszer kitüntetett szereplőjének, az Országos Széchényi Könyvtárnak a munkáját egy kuratórium segíti, melynek tagja és egyúttal a tagok által megválasztott titkára volt az elmúlt négy évben. Hogy látod az Országos Könyvtári Kuratórium (OKK) és a magad szerepét?*

– Az Országos Könyvtári Kuratórium feladata, hogy magas színvonalú társadalmi kontrollt biztosítson az Országos Széchényi Könyvtár (OSZK) és a Könyvtári Intézet (KI) működése során. Jól jelzi ezt, hogy a kuratórium létrehozásának szükségességéről alaptörvényünk, működési rendjéről pedig egy kormányrendelet rendelkezik. A kuratórium működése kezdetén néhány stratégiai célt tűzött maga elé. Meg akarta ismerni az OSZK gyűjteményét, működésének gyakorlatát, szervezetét, informatikai állapotát,

finanszírozási helyzetét, szakmai törekvéseit és a fenntartó elvárásait. Közre akart működni a Könyvtári Intézet létrehozásában. Szükségesnek tartotta, hogy készüljön el az OSZK és a KI stratégiája. Vizsgálni akarta az elkészült stratégia prioritásából következő feladatok végrehajtását. Véleményezni akarta az OSZK és a KI éves költségvetéseinek előkészítését, a feladatok és a finanszírozás összhangját, ha szükséges, konkrét javaslatokat akart megfogalmazni a Nemzeti Kulturális Örökség minisztere számára. Fontosnak tartotta a szakajtó tájékoztatását a kuratórium munkájáról.

Összegzésként elmondható, hogy a kitűzött célokat a kuratórium megvalósította. Behatóan tanulmányozta az intézmények helyzetét. Közreműködött az intézményi stratégiák elkészítésében. Úgy gondolom azonban, hogy a kuratórium tevékenységének megítélése leghitelesebben az érintettektől várható. Hogy csak a legutóbbi eseményekre utaljak, *Hiller István* miniszter úr részt vett a kuratórium utolsó előtti ülésén, és a következőket mondta: „*A könyvtári stratégia megvalósítása során kiemelt szerepet szánok az Országos Könyvtári Kuratóriummal folytatott konzultációnak.*”

Monok István főigazgató a kuratórium négyéves munkáját összegző beszámolóhoz, mintegy utószóként, többek között a következő megjegyzést fűzte: „*Az OKK első periódusa végén talán a legjobb értékelés az a tény, hogy múzeumi és levéltári berkekben kinyilvánított irigykedéssel figyelik tevékenységét, a Magyar Nemzeti Múzeum és a Magyar Országos Levéltár is szívesen látna egy ilyen testületet maga mellett.*”

Ami engem illet, a kuratórium titkáraként fő feladatomban azt tekintettem, hogy biztosítsam a testület működését és annak szakmai nyilvánosságát. Saját korábbi tapasztalataim alapján is mondhatom, hogy egy testület tevékenysége – bármilyen nemes célra hozták is létre – könnyen megszűnhet, ha nincs, aki bulldog módjára ragaszkodna a működés feltételeinek megteremtéséhez. Természetesen, ha működik a testület, akkor tevékenysége már a tagok munkája összességének eredménye. A mi esetünkben minden éves jelentésünk megjelent a szakajtóban, a miniszterrel folytatott konzultáció eredményének bemutatásával együtt.

– *Mindezek mellett felelős pozíciót töltesz be az Országgyűlési Könyvtárban, tájékoztatósi*

igazgató vagy. Nem mondhatnánk, hogy ez egy általánosan ismert beosztás, sokan felkaphatták most a fejüket, hogy ez meg kicsoda. Elmondanád, hogy miben áll a munkád?

Formálisan könnyű megválaszolni a kérdést, hiszen az Országgyűlés elnöke által jóváhagyott szervezeti és működési szabályzat, amely megszabja az Országgyűlés Hivatalának működését és ezen belül a könyvtárét is, pontosan meghatározza a Tájékoztatási Igazgatóság feladatait is. E szerint:

„Gondoskodik az Országgyűlés, a bizottságok és a képviselők, valamint szakértők könyvtári és szakirodalmi tájékoztatásáról. Őrzi és hozzáférhetővé teszi az Országgyűlés jegyzőkönyveit, az Országgyűlési naplót, a bizottsági jegyzőkönyveket. A Szervezési és Tájékoztatási Főosztállyal együttműködve működteti a képviselők és a szakértők tevékenységét segítő Képviselői Tájékoztatási Központot. Szervezi a jogi és politológiai vonatkozású dokumentációs és információs tevékenységet. Tevékenysége körében kapcsolatot tart a Hivatal más hivatali szerveivel, a Miniszterelnöki Hivattal, más hazai és külföldi közgyűjteményekkel.”

Persze a gyakorlatban sokkal bonyolultabb a kérdés. Hiszen egy vezető soha nem egyedül látja el feladatait, hanem munkatársaira támaszkodik. Ezért meg kell említenem azokat a kitűnő osztályvezetőket, akik közvetlen munkatársaim, név szerint *Barlanginé Kelemen Idát, Haraszti Pálnét, dr. Kövér Tibort, Medve Mihályt és Stiegrád Gábort*. Továbbá *Ambrus Jánost*, a könyvtár főigazgatóját. Mármint, ha a különböző részterületek sikert érnek el, akkor nem vitás, hogy az adott osztály vezetője és munkatársai végeztek kiemelkedő munkát, ha pedig a könyvtár egészének megy jól a sora, nos, akkor magától értetődik, hogy a főigazgató látja el kitűnően feladatait. Ami a részterületeket illeti, a Tájékoztatási Igazgatóságon készülnek országosan is elismert szakirodalmi adatbázisok (magyar és külföldi jogi), sajtó adatbázisok (PRESSDOK, HUNDOK) és a világpolitikai adatbázis (VPI). Itt van lehetőség a képviselők, bizottságok és szakértők számára a

különböző tájékoztatási szolgáltatások igénybevételére. Itt alakult meg az idén a nemzetközi tapasztalatok alapulvételével a Képviselői Kutatószolgálat. Az igazgatósághoz tartozó könyvtárgépesítés területén pedig most zajlik az utóbbi évek legnagyobb fejlesztése. Az osztályvezetők tehát kiválóan látják elé feladataikat. Az Országgyűlési Könyvtár tevékenysége elismert az Országgyűlésen belül és kívül, amit jól mutat, hogy a Képviselői Kutatószolgálatot a magyar és a brit házelnök együtt nyitotta meg az idén júliusban. Tehát jól megy a könyvtár sora, a főigazgató is eredményesen tevékenykedik. Hogy mit csinál a tájékoztatási igazgató? Reménykedik. Ismerve a Szinnyi-díj odaítélésének bonyolult jelölési folyamatát, reménykedik abban, hogy azok, akik ebben részt vettek, úgy ítélik meg, nem nagyon zavarja sem a főigazgató, sem az osztályvezetők sikeres tevékenységét.

F. Á.

NAPILAPOK		HIRDETÉSI ENCIKLOPÉDIA
HETILAPOK		
HAVILAPOK	Média Hirdetési Árak és Szolgáltatások 25. kiadás 2004. október	
IDŐSZAKI KIADVÁNYOK	HAZÁNK EGYETLEN MÉDIA-ADATTÁRA fél évente bővítve és aktualizálva	
TERJESZTŐK	KÖNNYEN KEZELHETŐEN 900 oldalon több mint 4000 média adatai 10 tartalomjegyzék és 4 regiszter segítségével	
TELEKOM- MUNIKÁCIÓ	ÁTFOGÓAN médiaadatok + média-adatbanki jelentések kivitelezők minden szakterületről + szakcikk, szövegségek, újságírók és szövívők részletes adatai	
KÖZTERÜLETI REKLÁMOK	BARÁTSÁGOS ÁRON könyv 1 Ft-os médiánkénti áron CD 0,5 Ft-os médiánkénti áron ingyenes faxbanki és felvilágosítási lehetőségek	
ELADÁSHELYI REKLÁMOK		
KIÁLLÍTÁSOK ÉS VÁSÁROK	Megrendelhető S&S Karakter Kft.® • 1055 Bp. Honvéd u. 40. Telefon: 302-7288, 301-0239 Fax: 475-0803 E-mail: iroda@mediaasz.hu	
ÜGYNÖKSÉGEK, NYOMDÁK, KIVITELEZŐK		